

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 grudnia 1982 r.

w sprawie szczególnej odpowiedzialności porządkowej oraz specjalnego postępowania porządkowego.

Na podstawie art. 14 ust. 1 i 8 ustawy z dnia 18 grudnia 1982 r. o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego (Dz. U. Nr 41, poz. 273) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Przepisy ogólne.**

§ 1. 1. Przepisy rozporządzenia dotyczą szczególnej odpowiedzialności porządkowej oraz specjalnego postępowania porządkowego w stosunku do:

- 1) pracowników zajmujących stanowiska kierownicze, zatrudnionych:
 - a) w organach administracji państwowej,
 - b) w innych państwowych jednostkach organizacyjnych,
 - c) w przedsiębiorstwach państwowych,
 - d) w spółdzielniach i ich związkach,
 - e) w innych jednostkach gospodarki społecznej,

- f) w szkołach wyższych, instytutach naukowo-badawczych i innych placówkach naukowo-badawczych,
- g) w szkołach i innych placówkach oświatowych i wychowawczych,

- 2) osób wchodzących w skład organów kolegialnych, uprawnionych do podejmowania decyzji w zakresie administracji państwowej i gospodarki narodowej, w szczególności w zakresie planowania, finansów, szkolnictwa, nauki i kultury.

2. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się wobec osób zajmujących stanowiska kierownicze, zatrudnionych w:

- 1) sądach i organach prokuratury,
- 2) jednostkach organizacyjnych podległych Ministrom Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych,
- 3) jednostkach organizacyjnych więziennictwa.

3. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się również do pracowników zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, określone w ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 1981 r. Nr 20, poz. 101 i z 1982 r. Nr 31, poz. 214).

§ 2. Kierownicze stanowiska pracy określają przepisy Kodeksu pracy i inne przepisy regulujące stosunki pracy lub przepisy określające struktury organizacyjne zakładów pracy.

§ 3. Do orzekania w sprawach kar przewidzianych w art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1982 r. o szczególnej regulacji prawnej w okresie zawieszenia stanu wojennego (Dz. U. Nr 41, poz. 273), zwanej dalej „ustawą”, właściwe są komisje specjalnego postępowania, zwane dalej „komisjami I instancji”, oraz Centralna Komisja Specjalnego Postępowania Porządkowego, zwana dalej „Komisją Centralną”.

§ 4. 1. Członkowie komisji są w zakresie orzekania niezawiśli i podlegają tylko ustawom.

2. Komisje nie są związane orzeczeniami lub decyzjami organów administracyjnych.

§ 5. 1. Wszczęcie postępowania przez inny organ, jak też wyniki postępowania przed tym organem nie stanowią przeszkody do wszczęcia postępowania, którego rozporządzenie dotyczy, przeciwko pracownikowi o ten sam czyn.

2. Jeżeli z powodu tego samego czynu zostało wszczęte przeciwko pracownikowi postępowanie karne lub postępowanie w sprawach o wykroczenia albo postępowanie przed organami rozpatrującymi spory ze stosunku pracy lub postępowanie dyscyplinarne, komisja zawieszona postępowanie do czasu zakończenia postępowania karnego lub w sprawach o wykroczenia albo postępowania przed organami rozpatrującymi spory ze stosunku pracy lub postępowania dyscyplinarnego.

§ 6. Członek komisji, rzecznik oskarżenia i inne osoby uczestniczące w postępowaniu, będące pracownikami, zachowują prawo do wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy z tego powodu, a także prawo do zwrotu kosztów przejazdu.

Rozdział 2

Skład i tryb powoływania komisji.

§ 7. 1. Komisje I instancji powołują:

- 1) wojewodowie oraz prezydenci miast stopnia wojewódzkiego — dla pracowników zakładów pracy położonych na obszarze województwa,
- 2) ministrowie oraz kierownicy urzędów i instytucji centralnych oraz banków — dla pracowników zatrudnionych w tych urzędach i instytucjach oraz osób, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 2.

2. Komisje I instancji działają przy organach, o których mowa w ust. 1.

3. Komisję Centralną powołuje Prezes Rady Ministrów. Komisja ta działa przy Szeffie Urzędu Rady Ministrów.

4. Organy, przy których działają komisje, ponoszą koszty związane z działalnością komisji.

§ 8. Członkiem komisji może być osoba, która swoją postawą obywatelską oraz doświadczeniem zawodowym daje rękojmię należytego wykonywania zadań w komisji.

§ 9. 1. Liczbę członków komisji ustala organ, który komisję powołał. Liczba członków komisji powinna być taka, aby zapewniała sprawne rozpatrywanie spraw.

2. Komisja I instancji orzeka, w kompletach trzyosobowych. Przewodniczącym kompletu orzekającego jest przewodniczący komisji lub jego zastępca. Członków kompletu orzekającego wyznacza przewodniczący komisji.

3. Do rozpatrzenia sprawy skomplikowanej pod względem faktycznym lub prawnym może być powołany komplet złożony z 5 osób.

§ 10. Przewodniczący kieruje pracą komisji, a w szczególności:

- 1) zaznajamia się ze sprawą wpływającą do komisji i wyznacza terminy posiedzeń,
- 2) ustala składy kompletów orzekających oraz wyznacza spośród swoich zastępców przewodniczącego kompletu orzekającego, jeżeli sam nie przewodniczy kompletowi,
- 3) zapewnia szybki i sprawny przebieg postępowania porządkowego.

§ 11. 1. Można być członkiem tylko jednej komisji.

2. Członek komisji wykonuje swoje obowiązki bez dodatkowego wynagrodzenia.

Rozdział 3

Rzecznik oskarżenia.

§ 12. 1. W celu przeprowadzenia postępowania mającego na celu ustalenie okoliczności naruszenia obowiązków przez obwinionego organ, przy którym działa komisja I instancji, powołuje rzecznika oskarżenia.

2. Do rzecznika oskarżenia stosuje się odpowiednio przepis § 8.

§ 13. Do zadań rzecznika oskarżenia należy w szczególności:

- 1) przeprowadzanie postępowania wyjaśniającego,
- 2) składanie wniosków o wszczęcie postępowania, jeżeli wyniki postępowania wyjaśniającego to uzasadniają,
- 3) udział w rozprawach,
- 4) wnoszenie odwołań od orzeczeń komisji.

§ 14. Rzecznik oskarżenia jest związany poleceniami organu, który go powołał.

Rozdział 4

Postępowanie przed komisją I instancji.

§ 15. Wniosek o rozpatrzenie sprawy przez komisję I instancji powinien zawierać:

- 1) imię i nazwisko, stanowisko służbowe lub pełnioną funkcję oraz miejsce zamieszkania obwinionego,
- 2) dokładne określenie zarzucanego naruszenia obowiązków, ze wskazaniem czasu i miejsca jego popełnienia,
- 3) proponowany rodzaj kary,
- 4) uzasadnienie wniosku,
- 5) wykaz zawierający imiona, nazwiska, adresy oraz miejsce zatrudnienia świadków, którzy mają być wezwani na rozprawę,
- 6) wykaz innych dowodów.

§ 16. Przewodniczący komisji I instancji wyznacza termin rozprawy w ciągu 7 dni od dnia złożenia wniosku o rozpatrzenie sprawy. Termin rozprawy powinien być

tak wyznaczony, aby między dniem doręczenia wezwania na rozprawę a dniem rozprawy upłynęło co najmniej 5 dni.

§ 17. W razie gdy wniosek o wszczęcie postępowania nie odpowiada warunkom określonym w § 15, przewodniczący komisji I instancji zwraca wniosek rzecznikowi oskarżenia w celu uzupełnienia braków.

§ 18. 1. Przewodniczący komisji I instancji wyznacza komplet orzekający.

2. W skład kompletu orzekającego nie może wchodzić osoba, która:

- 1) jest świadkiem w tej samej sprawie,
- 2) była lub pozostaje z obwinionym w sporze sądowym,
- 3) pozostaje z obwinionym w powinowactwie w linii prostej,
- 4) jest małżonkiem lub krewnym obwinionego w linii prostej albo krewnym w linii bocznej do trzeciego stopnia,
- 5) pozostaje w służbowej zależności od obwinionego,
- 6) jest przełożonym obwinionego.

3. Członek kompletu orzekającego podlegający wyłączeniu zawiadamia o tym przewodniczącego komisji i wstrzymuje się od udziału w sprawie.

4. Członek kompletu orzekającego może być wyłączony na uzasadniony wniosek rzecznika oskarżenia lub obwinionego. Wniosek taki może być zgłoszony do czasu zamknięcia rozprawy. O wyłączeniu decyduje przewodniczący komisji.

§ 19. Komisja orzeka na podstawie materiału dowodowego ujawnionego na rozprawie.

§ 20. 1. Przewodniczący komisji I instancji wzywa do stawienia się na rozprawę obwinionego i rzecznika oskarżenia, a w razie potrzeby świadków i inne osoby.

2. Obwinionemu doręcza się wraz z wezwaniem, o którym mowa w ust. 1, listę członków kompletu orzekającego oraz poucza o uprawnieniu do korzystania z pomocy obrońcy, prawie przeglądania akt i sporządzania notatek oraz składania wniosków o uzupełnienie dowodów w sprawie.

3. Obrońcą może być osoba wskazana przez obwinionego, z wyjątkiem osób wykonujących zawód adwokata.

§ 21. W razie gdy obwiniony występuje bez obrońcy, przewodniczący komisji I instancji może wyznaczyć obrońcę z urzędu, jeżeli okoliczności sprawy tego wymagają.

§ 22. 1. Wezwanie na rozprawę stron, świadków i innych osób może nastąpić na piśmie lub w inny sposób, który przewodniczący komisji uzna za niezbędny do szybkiego załatwienia sprawy.

2. Wezwanie, o którym mowa w ust. 1, należy doręczyć co najmniej na 5 dni przed wyznaczonym terminem rozprawy. W razie niezachowania tego terminu na wniosek obwinionego rozprawa ulega odroczeniu.

§ 23. Nie usprawiedliwione niestawiennictwo obwinionego na rozprawę nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy.

§ 24. Przewodniczący kompletu orzekającego otwiera, prowadzi i zamyka rozprawę.

§ 25. Komplet orzekający jest obowiązany dążyć do wszechstronnego zbadania sprawy i wyjaśnienia istotnych okoliczności. W tym celu można dopuszczać wszelkie dowody, nawet nie powołane przez strony.

§ 26. 1. Komplet orzekający rozstrzyga sprawę po dokładnym ustaleniu stanu faktycznego, na podstawie swobodnej oceny dowodów.

2. Komplet orzekający jest obowiązany zapewnić stronom możliwość składania wyjaśnień i wniosków w sprawie oraz umożliwić im zadawanie pytań, a także wypowiedzanie się co do wniosków strony przeciwnej i zebranych w sprawie dowodów.

§ 27. 1. Odroczenie rozprawy może nastąpić jedynie z ważnych powodów.

2. Rozprawa ulega odroczeniu w razie niestawienia się strony, której wezwanie nie zostało doręczone, lub w razie usprawiedliwionego niestawiennictwa obwinionego.

§ 28. Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący kompletu orzekającego i protokolant.

§ 29. 1. Po otwarciu rozprawy przewodniczący kompletu orzekającego sprawdza obecność osób wezwanych i poleca świadkom udanie się do osobnego pomieszczenia. Następnie wzywa rzecznika oskarżenia do odczytania wniosku o rozpatrzenie sprawy, a po odczytaniu wniosku zapytuje obwinionego, czy przyznaje się do winy oraz czy i jakie zamierza złożyć wyjaśnienia.

2. W razie konieczności przewodniczący kompletu orzekającego wzywa rzecznika oskarżenia do złożenia dodatkowych wyjaśnień. Następnie w miarę potrzeby przesłuchuje się świadków, bada dokumenty lub przeprowadza inne dowody. Przed przystąpieniem do przesłuchania świadka lub biegłego przewodniczący uprzedza go o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.

§ 30. Jeżeli okaże się, że zachodzą istotne braki w materiale dowodowym zebrany w toku postępowania wyjaśniającego, a uzupełnienie ich na rozprawie powodowałoby znaczne trudności, komplet orzekający wydaje postanowienie o uzupełnieniu tego postępowania wskazując, w jakim kierunku powinno ono być uzupełnione.

§ 31. Na rozprawie rzecznik oskarżenia, obwiniony oraz jego obrońca mogą składać wnioski i przedstawiać dowody.

§ 32. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego przewodniczący kompletu orzekającego udziela głosu rzecznikowi oskarżenia, obwinionemu oraz jego obrońcy.

§ 33. 1. Po zakończeniu postępowania dowodowego i wysłuchaniu osób, o których mowa w § 32, komplet orzekający przystępuje do narady. Narada jest niejawną. W pomieszczeniu, w którym odbywa się narada, pozostają jedynie członkowie kompletu orzekającego, a w razie potrzeby także protokolant.

2. Orzeczenie zapada większością głosów. Głosowanie odbywa się osobno co do winy i osobno co do kary. Członek kompletu orzekającego nie może wstrzymać się od głosowania.

§ 34. Komplet orzekający wydaje orzeczenie:

- 1) o ukaraniu,
- 2) o uniewinnieniu albo

3) o odstąpieniu od ukarania, jeżeli przewinienie pracownika jest nieznacznej wagi.

§ 35. 1. Komplet orzekający wymierza karę biorąc pod uwagę stopień winy, szkodliwość społeczną i skutki czynu, a także zachowanie się obwinionego przed popełnieniem naruszenia obowiązków i po jego popełnieniu.

2. Jeżeli obwiniony dopuścił się kilku naruszeń obowiązków, wymierza się łącznie jedną karę za wszystkie czyny.

§ 36. Orzeczenie powinno być sporządzone na piśmie i zawierać:

- 1) nazwę komisji, imiona i nazwiska członków kompletu orzekającego, rzecznika dyscyplinarnego i protokolanta oraz datę i miejsce rozpoznania sprawy i wydania orzeczenia,
- 2) imię i nazwisko, adres, miejsce pracy, zajmowane stanowisko lub pełnioną funkcję przez obwinionego,
- 3) dokładne określenie zarzuczonego czynu,
- 4) rozstrzygnięcie co do winy i co do kary,
- 5) uzasadnienie,
- 6) pouczenie o terminie i trybie wniesienia odwołania,
- 7) podpisy członków kompletu orzekającego.

§ 37. 1. Przewodniczący ogłasza orzeczenie bezpośrednio po naradzie i podpisaniu oraz przytacza najważniejsze jego motywy.

2. W wyjątkowych wypadkach można odroczyć ogłoszenie orzeczenia na czas nie dłuższy niż 3 dni. O terminie ogłoszenia orzeczenia przewodniczący kompletu orzekającego zawiadamia strony bezpośrednio po zakończeniu narady.

3. Po ogłoszeniu orzeczenia przewodniczący kompletu orzekającego podaje ustnie zasadnicze motywy rozstrzygnięcia.

4. Orzeczenie doręcza się stronom z urzędu nie później niż w ciągu 3 dni od jego ogłoszenia. Orzeczenie doręcza się również kierownikowi jednostki organizacyjnej, w której obwiniony jest zatrudniony. Jeżeli ukaranym jest kierownik jednostki organizacyjnej, orzeczenie doręcza się organowi nadrzędnemu.

Rozdział 5

Postępowanie odwoławcze.

§ 38. 1. Od orzeczenia komisji I instancji przysługuje każdej ze stron prawo wniesienia odwołania. W odwołaniu można zaskarżyć całe orzeczenie lub jego część.

2. Odwołanie wnosi się do Komisji Centralnej za pośrednictwem komisji, która wydała zaskarżone orzeczenie, w terminie 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

§ 39. Odwołanie powinno zawierać oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, określenie i zwięzłe uzasadnienie zarzutów i wniosków oraz podpis odwołującego się lub jego obrońcy.

§ 40. Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie orzeczenia.

§ 41. 1. Odwołanie może być cofnięte do chwili rozpoczęcia rozprawy w postępowaniu odwoławczym. Cofnięcie odwołania pociąga za sobą uprawomocnienie się orzeczenia komisji I instancji.

2. Komisja doręcza stronie przeciwnej odpis odwołania, po czym niezwłocznie przekazuje akta sprawy Komisji Centralnej.

§ 42. 1. Przewodniczący Komisji Centralnej wydaje postanowienie o odmowie przyjęcia odwołania, jeżeli zostało ono wniesione po upływie terminu lub przez osobę nieuprawnioną.

2. Przewodniczący Komisji Centralnej przywróci uchybiony termin na wniosek strony, która uprawdopodobni, że uchybienie terminu nastąpiło na skutek przeszkody przez nią niezawinionej.

3. Wniosek o przywrócenie terminu strona powinna złożyć wraz z odwołaniem w terminie 7 dni od dnia ustania przeszkód w złożeniu odwołania.

4. Na postanowienie o odmowie przywrócenia terminu do złożenia odwołania przysługuje zażalenie do Komisji Centralnej w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

§ 43. 1. Komisja Centralna po przeprowadzeniu rozprawy utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie, uchyla orzeczenie w całości lub w części i wydaje nowe orzeczenie albo przekazuje sprawę komisji I instancji do ponownego rozpoznania. Wydanie orzeczenia na niekorzyść obwinionego może nastąpić jedynie w razie odwołania wniesionego przez rzecznika oskarżenia.

2. W ponownym rozpatrywaniu sprawy w komisji I instancji nie może uczestniczyć członek komisji, który brał udział w wydaniu uchylonego orzeczenia.

§ 44. Orzeczenie Komisji Centralnej oraz orzeczenie komisji I instancji, od którego nie wniesiono odwołania, jest ostateczne.

§ 45. W postępowaniu odwoławczym stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 4.

Rozdział 6

Wykonanie orzeczeń.

§ 46. 1. Prawomocne orzeczenie o ukaraniu podlega niezwłocznie wykonaniu.

2. Odpis prawomocnego orzeczenia o ukaraniu dołącza się do akt osobowych pracownika.

3. Czynności zmierzające do wykonania orzeczenia podejmuje kierownik zakładu pracy, w którym jest zatrudniony pracownik.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do organów kolegialnych, w których skład wchodził ukarany pracownik. Odpowiedzialność za wykonanie orzeczenia ponosi przewodniczący organu kolegialnego.

5. W razie zastosowania kary określonej w art. 14 ust. 5 pkt 2 ustawy, przeniesienie może nastąpić do pracy, którą pracownik ze względu na posiadane kwalifikacje i stan zdrowia może wykonywać. Jeżeli pracownik odmawia pracy na nowym stanowisku, następuje rozwiązanie stosunku pracy z zachowaniem obowiązujących okresów wypowiedzenia.

6. Zwolnienie z zajmowanego stanowiska następuje bez zachowania okresu wypowiedzenia.

§ 47. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: gen. armii W. Jaruzelski